

"La restauració d'una Pàtria és un gran acte de fe: De fe en el dret i la justícia, de fe en la missió històrica, de fe en l'esdevenidor."

Tomàs G. MAZARYK

8 de Febrer del 1938 .

"El Tiempo"- Bogotà .- "La Ciudad Condal, empezó a sufrir los horrores de la guerra, pues dos fuertes escuadrillas de las fuerzas rebeldes que encabeza el general Francisco Franco, bombardearon durante varias horas tanto el centro como la periferia de la ciudad y causaron más de mil muertos y un altísimo número de heridos.

Las potencias han propuesto que se suspendan los bombardeos a las ciudades; pero el jefe rebelde ha contestado que esta ciudad y muchas otras, son objetivos militares y plazas fuertes que hay que atacar , por obligatorias necesidades de la guerra "

C o n f e r è n c i a - Sobre el tema "Catalunya", va disertar al Centre Base de Bogotà, el bon amic Senyor Miquel Fornaguera, el dia 31 de Gener. El tema, exposat amb habilitat, va desvetllar molt d'interès.

En el llindar de la filosofia" - Es el títol d'un llibre que s'ha publicat a Barcelona. (Editorial Barcino)

Sabem que és tracta d'una obra escrita per qui hi enten de veres, ja que fou mestre en filosofia. Donat el tema , la crítica ha de correspondre a qui tingui la preparació adient.

Volem fer remarcar, però, des d'aquest BUTLLETÍ, que el llibre en qüestió , ha estat concebut i preparat a Cali, on, de fa anys hi viu l'autor i bon amic Senyor Josep Maria Capdevila.

L'autor té una fortíssima personalitat i un pensament clar i resolt, en l'aspecte patriòtic, que es resumeix en : Catalunya ! Als que recordin les seves actuacions al front del diari barceloní "El Matí" no els vindrà gens de nou el nostre comentari; ans bé l'aplaudiran de tot cor.

de la Revista "Serra d'Or"

La situació de l'Ensenyament a l'Estat espanyol.

(Les xifres que es pasen a detallar, són de G. Diaz de la Guardia. "Educación y Desarrollo Económico" "Información Comercial Española" 6 de Maig del 1962."

Finançament de l'Educació - Les despeses netes totals en educació i política cultural i investigació signifiquen el 9.53% de les despeses de l'Estat el 1960. El percentatge que aquestes despeses públiques suposen en relació amb la renda nacional del mateix any, és de l' 1.20%, proporció relativament baixa , si la comparem amb d'altres països europeus:

Percentatge de la renda nacional esmerçada en educació
als Estats de l' O.E.C.E.

Suècia		4.14	
Suïssa		2.88	
Bèlgica		2.79	
Reialme Unit		3.67	
França		3.50	
Dinamarca		3.01	
Noruega		3.67	
Alemanya (R.F.)		2.97	
Holanda		4.23	
Islàndia		2.53	
Austria		2.85	
Irlanda		2.72	
Iugoslàvia		2.60	
Grècia		1.41	
Portugal		2.07	
Turquia		2.05	
Espanya	1933	1.41	(remarquem la data !)
	1955	0.96	
	1958	0.89	
	1960	1.20	

Certament , a l'Estat espanyol corre a càrrec dels particulars una part sens dubte més important de despesa personal i directa en l'educació que no en altres Estats, donada la importància dels centres docents privats en el sistema d'ensenyament. Però no podem desconèixer que la docència privada discrimina fortament en contra dels alumnes econòmicament més mal dotats i contribueix a perpetuar el classisme en la nostra societat. Les conclusions del quadre precedent són, doncs, francament alarmants.

Cooperativisme català - Bonaventura Rebés (dels de la Banca Rebés, de la Seu d'Urgell) en un article a "Información Comercial Española" Editada pel Ministeri de Comerç de Madrid (Espanya), diu:

"La Cooperativa Lleterera del Cadí va haver de pagar a la Hisenda, més que totes les altres empreses del ram plegades de tot Espanya " .

Més comentaris sobre la publicació "Información Comercial Española".

(Que retallem de la revista PONT BLAU # 113 , del maig del 1962, signat per Pere Bernat - Barcelona)

"Jo he trobat a mancar, però, en aquest gruixut número de la revista I.C.E. un parell de quadres comparatius : el dels impostos i contribucions que l'Estat espanyol ha tret de Catalunya en els darrers vint anys, i el dels serveis que ha prestat al que hom en diu oficialment "Les quatre províncies catalanes". El problema del desequilibri econòmic regional, tan doctament estudiat pel professor Estapé, té també una manifestació interessant en aquest doble punt. Què paga Catalunya per formar part de l'Estat espanyol ? Què en rep, en compensació ? Ja sabem que la teoria del desequilibri comporta un desequilibri també, a profit dels més pobres i a càrrec dels més rics, en l'aspecte de les aportacions econòmiques als fons comuns de despeses. Però, deixant a part el fet que, contra la tradició pactista tan ben apuntada per Josep Pla, els catalans no podem intervenir en la discussió dels pressupostos ni de les lleis fiscals, el desnivell entre pagaments i serveis rebuts seria tan monstruós que justificaria totes les protestes dels més passius dels actuals "empresaris" catalans.

Sense el poder polític el poder econòmic no té cap importància . La pluto-cràcia catalana potser avui té més milions que en temps dels prohoms de la Lliga. És evident, però, que a Madrid no els en fan avui gens de cas. Els Porciot i Castellflorites que, amb més o menys dret pretenen de representar-la, no tenen cap autoritat ni poden, si volen, fer res de profit per els catalans.

Un exemple escandalós és l'anomenada "Carta Municipal" que no dona a l'Ajuntament altra facultat que la de posar als barcelonins un nou i important impost, el de radicació, que ells seran els únics a pagar en tot l'Estat.

També de PONT BLAU :

La "Dirección General de Relaciones Culturales" organisme del Ministeri de Relacions Exteriors de l'Estat espanyol, que té al seu càrrec l'escola d'estiu per a estudiants estrangers, ha publicat un curiós "Repertorio de las obras en catalán más importantes publicadas en España desde 1939" que té per objecte , oficialment, de facilitar la tasca als estudiants de temes catalans i, en realitat, demostrar que allò de la persecució o de les prohibicions que potser havien sentit a dir, era pura falòrnia.

Per a obtenir aquest resultat, tots els mitjans són bons, des de repetir les fitxes, fins a posar-hi obres que no s'han publicat mai, i un dels sistemes emprats en aquesta curiosa bibliografia consisteix a incloure-hi tots els catàlegs editorials com la Barcino -on hi figuren totes les obres que té publicades de la seva fundació ençà - obres musicals, opuscles pietosos, i, no cal dir-ho totes les publicacions de l'Institut d'estudis Catalans. (Val a dir, però, que no cal pas refiar-se de l'exactitud de les anotacions d'aquest "Repertorio", puix que els noms dels autors, títols d'obres i classificacions estan trabucats. I les errades d'ortografia hi son a cada ratlla.)

Carta al Director de "Destino" El mes de Març passat, el setmanari "Destino" de Barcelona, va iniciar la publicació d'uns reportatges sobre Lleida . Un reportatge aparentment descriptiu, que l'autor aprofita per fer unes insinuacions gratuïtes sobre el caràcter dels catalans i sobre la unitat de Catalunya, temes que, evidentment desconeix. Això no ens sorprèn ni ens indigna. Suposem que l'home està en el seu paper i diu el que pensa, encara que sigui sobre un tema que desconeix. Unes al·lusions de l'autor ALVARO RUIBAL, a Francesc Macià han provocat la indignació de molta gent, que no s'ha estat de manifestar-la com Rafael Tasis la manifesta en la carta que re-
produïm a continuació:

Senyor Nèstor Lujan

Benvolgut amic:

Acabo de llegir a "Destino" amb una perplexitat que aviat es tornava irritació, l'article que un tal senyor ALVARO RUIBAL dedica a Lleida.

Trobo particularment incorrecte , en les circumstàncies actuals , que el senyor Ruibal parli de Francesc Macià en els termes i en el to en què ho fa. Macià és una figura històrica i correspon als historiadors de jutjar la seva vida i la seva obra. Sense negar aquest dret a ningú, em sembla que les al·lusions malintencionades al casament del Sr. Macià i en els termes "quijote acceitero" i "el escándalo y la barrabasada" que, segons RUIBAL , es dedicava "con envidiable tesón", a practicar el primer President de la Generalitat de Catalunya, son clarament pejoratiu.

Potser l'autor es refia que ningú no podrà contradir-lo públicament puix que avui dia la defensa de la reputació de tot un sector de persones , ni que siguin difunts, ha de limitar-se al terreny privat.

Voldria que, almenys, sapigueu que jo protesto d'aquests termes, en aquestes circumstàncies, i em sap molt de greu que "DESTINO" els hagi estampat a les seves pàgines. Suposo que d'altres persones us faran arribar també llur protesta. No em sabia greu, si aquestes fossin anònimes, que la meua, signada, les representés totes.

Cordialment us saluda el vostre servidor i amic

Rafael TESIS

Nota: Aquest Butlletí, presenta la seva solidaritat més absoluta amb l'escrit precedent.

I farà arribar al Senyor Director de "DESTINO" una còpia d'aquesta edició.

COMUNITAT CATALANA DE COLOMBIA, expressament fa constar, també, la seva protesta.

CANÇÓ DEL SILENCI

de J. Gimeno-Navarro

Silenci ros de la sorra,
silenci bru de la mar.

Tu, tota vestida d'ombra,
d'ombra verda del penyal.

Jo, penetrant l'escriptura
íntima del teu esguard.

I altre cop el ros silenci
i el bru silenci del mar
i, clos entre els dos silencis,
el silenci d'estimar.

En els darrers moments - Quant l'humorista Albert Llanas estava en els seus darrers moments, va anar a visitar-lo un vell amic, el qual, per animar-lo li va dir:

- Llanas, em sembla que estas molt bé

Contestant-li el moribund:

- Sí. En la classe d'extremunciats, no estic pas del tot malament ...

La mainada - En una reunió familiar, el poeta Villagrasa va preguntar a l'Aulés:

- A vosté l'hi agrada la mainada, don Eduard ?

- Moltíssim - va respondre - i encara més quant fan rebequeries ...

- Que es estrany - va dir Villagrasa.

- Sí, Perqué aleshores és quant s'els emporten

El Cònsol Cató - L'enèrgica lluita de Catalunya contra els romans motivà que el crit d'independència s'estengués per tota la Península. Roma trameté aleshores al cònsol Cató, qui en desembarcar a Empúries hagué de lluitar amb els del país, es traslladà a Tarragona, i havent-se aixecat els Bergistans, Cató decretà el desarmament de tots els ibers de l'Ebre als Pirineus; els Seretans, Suesetans i Ausetans se li subjectaren, però no així els Lacetans, que vivint en la part muntanyosa i en afraus inaccessibles pogueren resistir millor.

Sertori, Cèsar i Pompeu - A Roma hi havia guerra civil. Sil·la dominava tirànicament avorrit dels partidaris de Mari, entre els quals es féu cèlebre Sertori, qui es guanyà les simpaties generals i proclamà l'independència d'Espanya. Catalunya seguí la seva causa amb entusiasme auxiliant-lo amb grans forces, però Sertori fou assassinat en un àpat a Etoasca (Aytona) l'any 73. Els catalans que l'acompanyaven es mataren, ja pel sentiment que els causà aquella traïció, ja per a no rendir-se.

L'enveja motivà que s'encengués una nova guerra civil entre Cèsar i Pompeu, i Catalunya fou el teatre d'aquesta rivalitat, puix que ací tenia Pompeu el seu exèrcit. Cèsar vingué a Catalunya i trobà la host pompeiana fortificada en la vall del Segre i ciutat de Lleida, la ciutat fou encerclada i els pompeians es veieren obligats a retirar-se riu avall, però foren rodejats per les tropes de Cèsar obligats a rendir-se. Aquest fet important motivà que tot Catalunya es subjectés al vencedor; exemple que fou seguit per altres pobles d'Espanya.

L'Imperi - Catalunya fruï de pau i de certa protecció en temps del primer emperador de Roma, Octavi August. Aleshores començà l'època de més esplendor de la Catalunya romana, vivint amb certa autonomia i sense que desapareguessin les seves regions i comarques històriques de què havem parlat com els Ilergetes, Lacetans, Ausetans, etc.

En temps d'August nasqué el Cristianisme. Catalunya acollí el Cristianisme benèvolament, i va haver-hi molts màrtirs en los primers persecucions. Fou martiritzat l'ermità de la Brufaganya, sant Magí; sant Fruitós bisbe de Tarragona; Sant Sever, Sant Narcís i moltíssims d'altres.

ESTAT I CIVILITZACIÓ DE CATALUNYA EN TEMPS DELS ROMANS

Organització administrativa i judicial. - Catalunya formava part de la província Tarraconense i estava dividida en Convents jurídics o audiències per a l'administració de justícia. Dintre les províncies hi havia colònies que tenien els mateixos privilegis i lleis pròpies; i ciutats lliures, confederades, i estipendiàries, que tenien llurs consells o cúries.

Entre les moltes poblacions catalanes que els romans fundaren, engrandiren o hi donaren nom, mereixen citar-se Tarraco (Tarragona), Dertosa (Tortosa), Barcino (Barcelona) Gerunda (Girona) Aquae Calidae (Caldes), etc.

Vies o camins. - Catalunya estava creuada per moltes vies, especialment l'Augusta que venint de Roma passava per Girona; després es bifurcava anant-ne una branca per Barcelona i una altra per Arrahona, ajuntant-se prop de l'Arc de Barà per passar a Tarragona. Les altres unien les ciutats i pobles entre sí.

Agricultura , indústria i comerç - Les villae o masies de les quals es troben restes a tot Catalunya, foren centre de centreu d'extensos territoris on treballaven esclaus, i s'hi collia el vi, l'oli i els fruits que eren tramesos a Roma. De les mines de Llúvia s'extreia el coure i de les dels Pirineus la plata. Les arts i els oficis de les ciutats estaven agremiats , predominen els de l'orfebreria, serralleria i teixits de lli i seda. Aquest desenvolupament agrícola i industrial estava sostingut per un actiu comerç , molt més gran a l'exterior que a l'interior, i arriben a tenir fama de ports comercials de primer ordre els d'Emporio , Barcino , Tarraco i Dertosa.

Arquitectura - Els romans portaren a Catalunya llur arquitectura. Son innombrables les restes que d'aquesta època encara es conserven.

Lletres i ciències - Imposaren el llatí, no sols com a llengua oficial, sinó també com a idioma popular, però es barrejà amb les antigues paraules ibèriques i resultà una llengua nova. A mesura que al corrupció portava a Roma a la decadència literària, anava brillant i s'imposava la nostra literatura. Entre els millors escriptors catalans d'aquesta època, poden esmentar-se com a més notables: Sant Pacià, bisbe de Barcelona; sant Oronci, arquebisbe de Tarragona; sant Víctor, bisbe de Barcelona i Oronci, historiador.

ELS GODS A CATALUNYA

Els bàrbars - Amb el nom de bàrbars s'entenen tots els pobles que envaïren l'Europa meridional a principis dels segle V. Els que entraren a Espanya foren: els alans, homes ferotges i sanguinaris que adoraven una espasa clavada a terra, s'establiren a Portugal i Salamanca; els vàndals , impetuosos i destructors, ocuparen Andalusia; els sueus, ordinaris en llurs costums i terribles en el combat, es quedaren a Galícia; i els gods, que eren més il·lustrats i humanitaris. s'establiren a Catalunya.

Establiment dels gods a Catalunya - Ataulf s'apoderà de la Gàl·lia Narbonense i de part de la província tarraconense, ja per propi impuls , ja per haver-la-hi cedida Honori, emperador romà, en paga del seu auxili contra els altres bàrbars. Llavors Catalunya quedà dividida entre gods i romans . Aquests ocuparen Catalunya la nova, o del Llobregat a l'Ebre, i aquells Catalunya la vella, o dels Pirineus al Llobregat. Ataulf escollí Barcelona per cort del seu regne i fou assassinat per Sigeric , qui ho fou també després de set dies. Wàlia que emprengué la conquesta d'Espanya contra els altres bàrbars , traslladà la cort a Tolosa (França) .

Els Bagaudes - Amb tot i semblar ja assegurada la dominació goda a Catalunya, en el regnat de Teodored apareixen els Bagaudes, gent del país que lluitaren , reclamant llur llibertat contra gods i romans.

Rebèl·lió a Catalunya - En el regnat de Wamba, proclamat rei contra la seva voluntat, alguns nobles sublevaren Catalunya i la Septimània , i Paulo, tramés contra ells , es féu proclamar rei a Narbona. Wamba es posà davant l'exèrcit , el qual dividit en tres cosos , travessa Catalunya per la vall del Segre, pel cebre i per la costa, sense trobar resistència fins al Rosselló ; Narbona fou presa , i Nimes, últim refugi de Paulo, arrasada.

- C o n t i n u a r à -